

LEES HIER HET VERSLAG VAN HUN BELEVENISSEN

Heel veel vragen

door Erika Buggenhoudt

Ik heb juist afscheid genomen van mijn kinderen (Ella van 8 jaar en Robbe van bijna 5 jaar) en mijn man. De kinderen wilden natuurlijk niet dat ik zou vertrekken en mijn man heeft vergeet-me-nietjes op de ontbijttafel gezet. ;)

Precies of ik ben weg voor altijd. "Kindjes, het is maar voor 4 nachtjes. Mama is er snel terug". Er zijn vluchtelingenkinderen die onderweg hun ouders zijn kwijtgeraakt. Ik vraag me af of zij afscheid hebben kunnen nemen... En of ze hun ouders ooit terug zullen zien.

Vergeet-me-nietje?

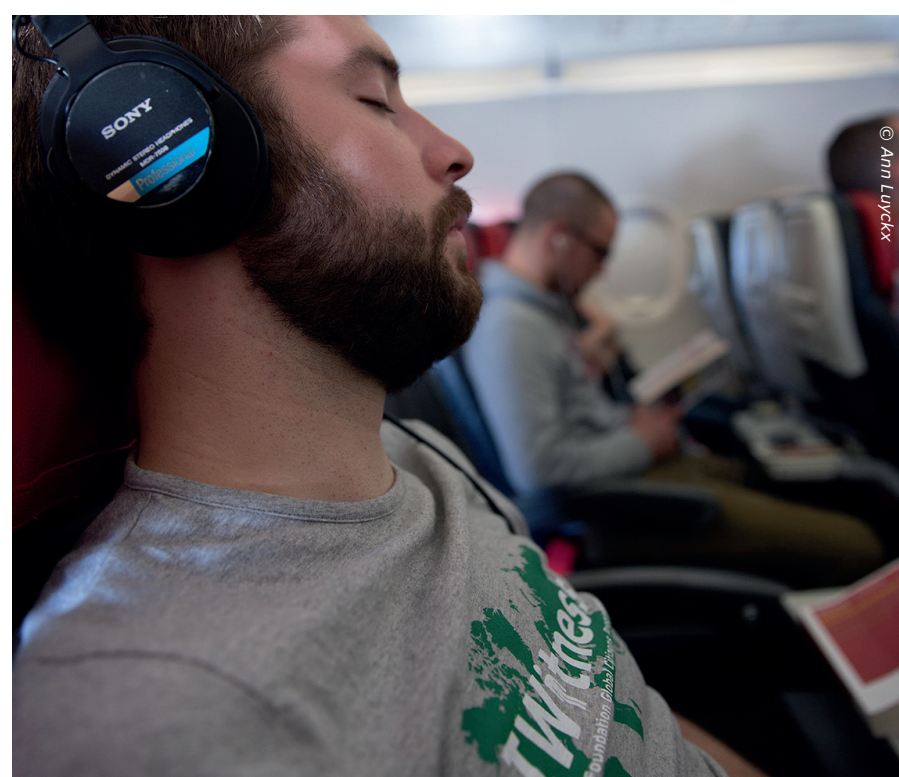
In de kampen waar wij zullen gaan, zijn de meeste kinderen gelukkig nog bij hun ouders. Ik heb gelezen dat er in Azraq 56% kinderen zijn. Dat moet toch een impact hebben op het dagelijkse leven daar? Zijn er scholen? Speeltuinen? Worden er kinderen geboren? Is er psychologische hulp?

De vragen die mijn collega's stelden voor mijn vertrek

Voor ons vertrek konden onze collega's ons vragen geven voor de vluchtelingen. Ze konden kaartjes ophangen aan een muur en wij hebben die kaartjes nu mee.

Heel de groep bracht vanuit zijn/haar eigen winkel alle vragen mee. We bekeken ze samen en het valt op dat veel collega's zich afvragen wat de vluchtelingen de hele dag doen in zo'n kamp. Kan je er werken? Kan je boodschappen doen? Zijn er huisdieren? Hoe leef je daar en hoe lang moet je daar blijven?

Het zijn allemaal vragen waar ik zelf ook mee in mijn hoofd zit. En we zullen proberen om op deze vragen te antwoorden. Maar eerst nog daar geraken.

Trein, vliegtuig, auto, ... We zijn vandaag de hele dag onderweg. Onze eerste kennismaking met Jordanië en hoofdstad Amman zal in het donker zijn. Maar we zijn er klaar voor!

Sterren kijken in Amman

door Nathalie Van Edom

“Wat ik het meest mis uit Syrië? Mijn keuken! En de buurt waar we woonden.” Um Malek hoeft niet na te denken over haar antwoord; ze heeft kennelijk al vaak terug gedacht aan haar verzorgde keuken, de parken, het meer en haar burens.

Onze groep op bezoek bij Mohammed en zijn familie.

Um Malek komt uit Homs. Haar man Mohammed vluchtte voor de regering naar de Jordaanse hoofdstad Amman en zij volgde hem met hun kinderen. In Homs hadden ze een mooi huis en twee eigen fabrieken, ze leefden rijkelijk. Hier treffen we het gezin aan in een schamel appartement met een bed, een paar matrassen en een kleine keuken. “Wanneer mijn kinderen hier op de matrassen slapen heb ik schrik dat er ‘s nachts insecten in hun mond of oortjes kruipen, we kunnen het huis hier namelijk niet afsluiten.”

Het leven van Um Malek en Mohammed draait hier om slechts één ding: het geluk van hun kinderen. De drie oudsten gaan naar school en zitten vol grootse plannen. Malak houdt van Engels en wordt later juf, Abdul droomt ervan piloot te worden en kleine Tuqa is er nog niet uit. Maar blijdschap straalt van hun gezichtjes. Het is bijna onbegrijpelijk hoe je zo gelukkig kunt zijn in deze omstandigheden, maar hun glimlach werkt aanstekelijk.

Malak, Abdul en Tuqa tonen ons hun schoolrapporten, papa Mohammad kijkt fier toe.

Mohammad weet dat het cruciaal is dat zijn kinderen goed onderwijs volgen, maar hier in Jordanië of Syrië is dat niet mogelijk. “Hopelijk kunnen we ergens heen waar ze voltijds naar een goede school kunnen gaan en zo hun dromen waar maken. Waarheen? Dat maakt me niets uit, zolang ik mijn familie bij me heb, heb ik alles wat ik nodig heb.”

Fier toont de kroost ons hun laatste rapportjes en verrast Tuqa ons met een gedicht over de schoonheid van Syrië, wel vijf minuten lang, helemaal uit het hoofd geleerd. Ik kan alleen maar hopen dat deze kleine helden nog vele ambitieuze dromen mogen hebben en dat ze op een dag mogen uitkomen.

Ook mijn collega’s bezochten vanmiddag een Syrisch gezin in Amman, hun verhaal vormt een schril contrast op het mijne. De vader staarde wezenloos voor zich uit, één van zijn kinderen had een mentale handicap en hij was zichtbaar alle moed verloren. De impact van een kind met een handicap op de familie is groot, en hulp is niet beschikbaar. De kinderen hadden geen dromen voor later en het hele gezin wachtte tot de dag weer overging in een nieuwe, zonder verwachtingen, zonder wensen.

Vader Ahmed met zijn gehandicapte zoon.

Ik realiseer me dat er ook hier, net zoals in België, gelukkige en ongelukkige mensen zijn, dromers en realisten. “We are all in the gutter, but some of us are looking at the stars”, zei Oscar Wilde. Ik hoop dat de papa in kwestie snel terug de sterren ziet.

Kijk in mijn ogen en ik vertel je wie je bent

door Pierre Portelange

In het registratie centrum van Amman komen dagelijks 3000 vluchtelingen langs die niet in een kamp wonen. We waren allemaal heel erg verrast om te horen dat 85% van alle vluchtelingen niet in een kamp wonen, maar in de steden doorheen Jordanië.

Dit jongetje laat zich registreren met de biometrische oogherkenning. Dat is soms een hele uitdaging.

UNHCR (de VN Vluchtelingenorganisatie) gebruikt een innovatief systeem voor die registratie: biometrische oogherkenning dankzij de een scan van de iris. Uniek, eenvoudig en efficiënt. Met kinderen is het soms wel een uitdaging om hun blik te vangen.

Het systeem werkt al in verschillende landen en voorkomt fraude. Deze techniek kan bovendien ook ingezet worden voor andere gebruiken zoals bv betalingen in de supermarkt, en in de toekomst ook de bedeling in de kampen van gas om te koken.

Dankzij deze technologie kan UNHCR de juiste hulp geven aan heel wat vluchtelingen. In samenwerking met Cairo-Amman Bank ATM werd het zelfs mogelijk om geld af te halen aan bankautomaten. Zo kunnen de vluchtelingen nu op een veilige manier hun maandelijkse toelages ontvangen. In 2016 werd dankzij de biometrische oogherkenning al 33 miljoen dollar verdeeld.

Dankzij deze nieuwe technologie komt er tijd vrij voor de organisaties om te luisteren naar, en problemen op te lossen voor vluchtelingen in plaats van tijd te moeten steken in de verdeling van de toelages.

Een bankautomaat met biometrische oogtechnologie.

Dit systeem geeft ook een boost aan de lokale economie en het zorgt voor een link tussen de vluchtelingen en de lokale gemeenschap. Ze kopen wat ze nodig hebben in plaats van te krijgen wat de organisaties denken dat ze nodig hebben. En zo kan UNHCR besparen op dure logistieke kosten van goederen die bedield moeten worden.

Door de vluchtelingen zelf te laten beslissen over wat ze nodig hebben, krijgen ze bovendien opnieuw zelfvertrouwen en waardigheid. Het is een stapje dichterbij de zelfstandigheid die ze allemaal terug willen.

Onze groep is onder de indruk van het biometrisch systeem en stelt veel vragen aan een medewerkster van UNHCR. Onze collega Iris zit erbij en kijkt ernaar :)

De Champs Elysee van Za'atari

door Nathalie Van Edom

Uitzicht op de Champs Elysee van Za'atari, de winkelstraat die de Syriërs zelf uit het niets hebben opgebouwd.

Winkelen in Parijs is zo passé, echte innovatie vind je in het Za'atari vluchtelingenkamp. Hier bouwden de vluchtelingen hun eigen winkelstraat uit het niets op. Verse groenten, fietsen, snoepjes, schoenen of badkamers, je kan het kopen op de Champs Elysee van Za'atari.

Cijfers zeggen niet alles, maar zeggen in dit geval wel veel. Sinds de opbouw van het kamp in 2012 zijn hier 461.701 mensen geweest, sommigen op doortocht voor een paar dagen, sommigen verblijven hier al vier jaar. Momenteel is het kamp volzet en wonen er 79.551 Syriërs. Deze mensen hadden in Syrië een eigen huis, een job en een degelijke opleiding. Ze hadden evenveel comfort als wij gewoon zijn in België en moeten ineens hun leven herbeginnen in een container in het zand, met weinig privacy en middelen.

Uitzicht op het Za'atari kamp waar bijna 80.000 mensen in de hitte wonen.

Vandaag maken we kennis met een sterk staaltje organisatie skills. De manier waarop de VN Vluchtelingenorganisatie (UNHCR) samen met 46 andere partners het Za'atari kamp leidt is impressionant. Er zijn negen scholen, twaalf ziekenhuizen en het kamp is opgedeeld in verschillende districten. De organisatie betreft in zoveel mogelijk de Syriërs zelf: degenen die vroeger elektriciens waren, kregen hier een opleiding om het stroomnetwerk in het kamp aan te leggen. Vluchtelingen die goed Engels spreken, werken als vertaler, en elk districtscentrum wordt gerund door lokale vrijwilligers.

In zo'n districtscentrum kunnen mensen Engels leren, naai- of computerles volgen en is er ook een 'art class'. Het bezoek aan de kleine tentoonstelling bezorgde me een krop in de keel. Enerzijds had je veel werken die de schoonheid van Syrië toonden: de citadel van Aleppo, de waterraderen van Hama en de Omajjadenmoskee in Damascus. Deze waren met zo'n liefde en precisie gemaakt dat de trots voor hun land ervan afspatte.

Anderzijds waren er veel werken die de trauma's van de Syriërs weerspiegelden. Kunst wordt hier gebruikt als verwerkingsmiddel en dat schijnt te werken.

Nathalie in gesprek met een van de Syriërs van de 'art class'. Je ziet zowel een miniatuur van de site van Palmyra, het amfitheater van Bosra, maar eveneens een traumatisch schilderij links achteraan.

Zoals een feniks uit zijn assen herrijst, zo hebben ook al deze Syriërs zich herpakt en een nieuw leven opgebouwd in erbarmelijke omstandigheden. Ze hebben slechts een paar uur per dag elektriciteit en beperkte toegang tot water. Momenteel is het 40° in Jordanië en de hitte in de containers is erg onaangenaam. Ik ben onder de indruk van de kracht en het positivisme van deze mensen. Hier kunnen we in ons comfortabele Westen nog veel van leren!

Jordanië staat gekend om haar wereldwonder Petra. Ik denk dat het lands echte wonder zich noordelijker bevindt in Za'atari. De kracht waarmee de mensen ginds hun leven opbouwen uit het niets is niets minder dan wonderlijk.

Een van de gezinnen die we bezochten in hun container. Ondanks de trieste setting probeerden ze toch wat huiselijkheid te creëren.

23/6

IWitness

Lichtjes voor Azraq

door Erika Buggenhoudt

Tijdens de autorit naar Azraq zagen we geleidelijk aan het landschap veranderen. Er was minder en minder bewoning en meer en meer zandheuvels met stenen. We zitten midden in de hete woestijn, en ineens doemt het kamp op.

De ligging van het kamp: letterlijk 'in the middle of nowhere'

Azraq kamp is helemaal anders dan Za'atari. Het ligt in een afgelegen, ruw en desolaat stuk van Jordanië. Van ver lijkt het wel een gevangenis of strafdok, vol witte blokjes. Momenteel zijn er 4 wijken en wonen er 35 000 Syrische vluchtelingen. De helft daarvan is de laatste 3 maanden aangekomen. Het is er heet en stoffig en je ziet spinnen en schorpioenen wegvlugten over de stenen.

Pearce Cullinane, energie ingenieur, toont ons waar de zonne-energie centrale zal komen.

Er is al veel voorbereidend werk gedaan: hierbij zie je hoe de shelters zullen aangesloten worden op het elektriciteitsnet.

De familie omringt door kinderen uit de buurt.

Een moeilijke plek om te leven, maar de mensen van UNHCR doen hun best om het er zo leefbaar mogelijk te maken.

Er zijn waterbronnen; voor elke woonblok één. Er zijn speeltuinen, er is een grote supermarkt en er zijn ook 2 marktjes waar vluchtelingen een eigen winkeltje kunnen runnen.

Maar er is geen elektriciteit. Als je bedenkt dat deze mensen in Syrië een vergelijkbare levensstandaard hadden als wij, kan je je een beetje voorstellen hoe moeilijk dat moet zijn? Zou jij het een dag uithouden? Bovendien is het in het midden van de woestijn 's nachts pikdonker.

Hier heeft IKEA Foundation een belangrijke bijdrage geleverd. In 2 van de 4 wijken zijn er al straatlantaarns op zonne-energie geplaatst en alle gezinnen krijgen bij aankomst een lamp op zonne-energie voor in hun shelter.

Allemaal gedoneerd door IKEA Foundation, met het geld van de 'Een beter leven voor vluchtelingen' campagne. Dus daarom verkopen wij al die LED-lampen!!! Het werd ineens heel concreet.

Daarnaast heeft IKEA Foundation ook nog 6 miljoen dollar gefinancierd zodat het kamp een eigen zonne-energiecentrale kan bouwen. Deze zou tegen oktober klaar moeten zijn, en zal dan elektriciteit brengen in meerdere wijken en shelters.

De vluchtelingen werken mee aan de installatie van het nieuwe elektriciteitsnet, en UNHCR blijft ons maar bedanken dat we meewerken aan lange termijnoplossingen. Dit is een pilootproject en ik hoop dat het ook elders in wereld navolging zal vinden.

Vluchtelingen die al 2 jaar in het kamp wonen, vertelden ons hoe moeilijk het is zonder elektriciteit. Ze willen graag een koelkast want nu moeten ze alle overschotten van maaltijden weggooien. Ze verlangen naar een ventilator tegen de zomerhitte en verwarming voor in de winter, goede verlichting zodat ze 's nachts veilig naar het toilet kunnen gaan, hun telefoon in hun eigen shelter kunnen opladen, 's avonds kunnen samenzitten met vrienden en burens, een misschien wel een tv. Ik hoop dat ze binnen enkele maanden meer licht krijgen in hun leven. Ondertussen houden ze zich allemaal sterk in het schijnsel van de sterren.

Met de ogen wijd open

door Pierre Portelange

Onze terugvlucht wordt afgeroepen. We zitten samen om te debriefen en kijken allemaal naar elkaar. Het wordt stil. Waar moeten we immers beginnen. Er valt zo veel te vertellen, zo veel emoties te delen.

Onze IWitness groep met op de achtergrond het Azraq kamp. We hebben samen veel beleefd.

De vluchtelingenfamilies hebben nog steeds hoop. Hoop om op een dag terug te keren naar het land dat hen erg dierbaar is. Het was verschrikkelijk om het achter te laten, en Jordanië of Europa is enkel een noodoplossing. Het enige waar ze om geven is hun familie. Zorgen voor elkaar, dat houdt hen sterk.

We zijn heel dankbaar voor de momenten en gesprekken die we met hen hebben gehad en bewonderen hun (veer-)kracht. Tegelijkertijd zijn we erg onder de indruk van het engagement van de verschillende hulporganisaties. Daarnaast zijn we ook fier! Fier om deel uit te maken van IKEA, want we kunnen écht een verschil maken daar waar het meer dan nodig is.

Maar... er is nog zoveel werk te doen. Onze dynamische gids van UNHCR, Arantxa, legt het als volgt uit: "telkens de hulporganisaties het licht aan het eind van de tunnel denken te zien, blijkt het een trein die razendsnel hun kant uit komt."

Bij IKEA proberen we steeds om uitdagingen om te draaien in nieuwe kansen. Een goed voorbeeld hiervan is het project met de zonnepanelen, een idee van Per, de CEO van IKEA Foundation.

Het park met zonnepanelen wordt volledig gefinancierd door IKEA Foundation en zal elektriciteit brengen in het Azraq vluchtelingenkamp Azraq. En dat hebben ze dringend nodig. Het is een wereldwijde primeur en hopelijk inspirerend voor andere organisaties om ook op lange termijn te denken.

Bovendien betaalt het project zichzelf terug in 2 jaar, dus het is én economisch én duurzaam. Het is dankzij de energie van alle medewerkers en klanten dat we zo'n projecten gerealiseerd krijgen.

Eén van de straten in Azraq, waar nog geen straatverlichting is.

Kijk goed en verander je blik op de wereld.

Iedereen (IWitness deelnemers, IKEA Foundation, UNHCR) gaat dezelfde kant op in Azraq: op weg om te helpen.

Een vluchteling verblijft gemiddeld 17 jaar in een kamp en/of buiten zijn thuisland. We moeten deze kinderen een eerlijke kans op een mooie toekomst geven.

Deze ervaring heeft een vuur in ons doen oplaaien. En het fascinerende is dat zo'n vuur vele andere kaarsen kan aansteken, zonder daardoor zelf uit te gaan.

We hopen dan ook dat onze verhalen begrip kunnen brengen voor de situatie van de vluchtelingen, angst, onwetendheid en onverschilligheid doorbreken en jullie harten beroeren.

Onze gesprekken met de families hebben onze ogen geopend, meer dan eender welke presentatie kan. Deze IWitness ervaring was een voorrecht, maar brengt ook een verantwoordelijkheid met zich mee. Onze opdracht is nu om dit verder te dragen. We moeten meer ogen openen.